

Sygn. akt: WA 10/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Jan Bogdan Rychlicki

SSN Jerzy Steckiewicz (sprawozdawca)

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płk. Jarosława Ciepłowskiego w sprawie:

1. ppłk. rez. W. W.

2. ppłk. rez. J. A.

skazanych nieprawomocnie z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz

3. płk. rez. P. B.

4. ppłk. w st. spocz. J. P.

5. ppłk. rez. A. W. - uniewinnionych nieprawomocnie od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 4 czerwca 2013 r. apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych, którzy zostali skazani oraz prokuratora na niekorzyść oskarżonych uniewinnionych, od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 27 listopada 2012 r.,

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ppłk. rez. W. W. i ppłk. rez. J. A. uniewinnia od przypisanych im czynów, zaś w pozostałym zakresie utrzymuje go w mocy;**
- 2. koszty sądowe w sprawie ponosi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W sprawie zostało oskarżonych sześć osób – funkcjonariuszy publicznych, oficerów Wojska Polskiego – o popełnienie przestępstw określonych w art. 231 § 2 k.k., tj. o przekroczenie lub niedopełnienie obowiązków, a przez to działanie na szkodę interesu publicznego, macierzystych jednostek Wojska Polskiego, przy czym wszyscy oskarżeni mieli działać w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę, z którą zawierano kontrakty na dostawę urządzeń i usług związanych z elektroniczną inwentaryzacją mienia wojskowego.

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2012 r., skazani zostali:

„ I. ppłk rez. W. W. za to, że:

„ w okresie od dnia 05.11.2000 r. do dnia 04.12.2003 r., najpierw w G., a od 01.08.2002 r. w L., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako funkcjonariusz publiczny - osoba pełniąca czynną służbę wojskową na stanowisku głównego księgowego Jednostki Wojskowej Nr [...], a następnie - Jednostki Wojskowej Nr [...], będącej jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt. 2 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26.11.1998 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., tj.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.), działał na szkodę interesu publicznego w ten sposób, że będąc do dnia 31.12.2000 r. zobowiązany na podstawie § 4 ust. 1 pkt. 2 a) i 2 b) i pkt 4 b) oraz § 5 ust. 1 pkt 2 i ust 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 02.05.1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetów, jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych (Dz. U. z 1991 r. Nr 40, poz. 174 z późn. zm.), następnie na podstawie pkt 2 „Obowiązków szefa służby finansowej” do prowadzenia gospodarki finansowej jednostki zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami, polegającej zwłaszcza na wykonywaniu dyspozycji środkami pieniężnymi zgodnie z przepisami

dotyczącymi zasad wykonywania budżetu, gospodarki środkami pozabudżetowymi i innymi będącymi w dyspozycji jednostki, zapewnieniu pod względem finansowym prawidłowości umów zawieranych przez jednostkę oraz do dokonywania wstępnej kontroli legalności dokumentów dotyczących wykonywania planów finansowych jednostki, a od dnia 1.01.2002 r. na podstawie art. 35 ust. 1 pkt. 4 i ust. 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) będąc także zobowiązanym do dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych oraz sprawdzenia przedstawionej mu oceny prawidłowości merytorycznej danej operacji i jej zgodności z prawem, nie dopełnił tych obowiązków, gdyż:

- w dniu 5.11.2000 r. złożył podpis na zawartej przez dowódcę Jednostki Wojskowej Nr [...] z P.W. B. s.c. umowie nr .../2000 na „dostawę kodów kreskowych do oznaczania środków trwałych” w cenie 2,80 zł netto za etykietę laminowaną i 2,40 zł netto za etykietę samoprzylepną oraz „serwisowanie usług w zakresie jednorazowych wydruków etykiet kodów kreskowych, uzupełniania zniszczonych etykiet kodów kreskowych w eksploatacji, wydruków etykiet kodów kreskowych na nowo przyjęte środki trwałe”, nie zgłaszając w ten sposób żadnych zastrzeżeń do tej umowy, pomimo, że wbrew dyspozycji art. 28 ust. 4 i art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 71 ust. 1 pkt 7 oraz art. 73 ustawy z dnia 10.06.1994 r. o zamówieniach publicznych (t.j.: Dz. U. z 1998 r. Nr 119 poz. 773) umowa ta została zawarta na czas nieokreślony, bez określenia maksymalnej wartości nominalnej, wyrażonej w złotych, zaciąganego zobowiązania finansowego oraz bez dochowania jakichkolwiek zasad określonych w przepisach o zamówieniach publicznych,
- w dniu 5.08.2001 r. złożył podpis na zawartym przez dowódcę Jednostki Wojskowej Nr [...] z P.W. B. s.c. aneksie nr 1 do umowy z dnia 5.11.2000 r. w sprawie ustalenia za serwisowanie ryczałtu w wysokości 900 zł netto za każdy miesiąc począwszy od dnia zawarcia umowy, nie zgłaszając w ten sposób żadnych zastrzeżeń do tej zmiany umowy, pomimo, że wbrew dyspozycji art. 28 ust. 3 pkt 1 i 3 i ust. 4 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz.

U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 71 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 10.06.1994 r. o zamówieniach publicznych (t.j.: Dz. U. z 1998 r. Nr 119 poz. 773) ta zmiana umowy została dokonana na czas nieokreślony, bez określenia maksymalnej wartości nominalnej, wyrażonej w złotych, zaciąganego zobowiązania finansowego oraz bez dochowania jakichkolwiek zasad określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, jak też pomimo tego, że usługę tę zapewniała nieodpłatnie podstawowa umowa nr .../2000 z dnia 5.11.2000 r., a obowiązywanie tej zmiany obejmowało okres poprzedzający jej dokonanie,

a następnie składał podpis i umożliwiał dokonanie wydatków publicznych w postaci zapłaty za faktury VAT wystawiane przez P.W. B. s.c. wbrew dyspozycji art. 28 ust 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) w sposób niecelowy i nieoszczędny, bez zachowania zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz bez wcześniej zaciągniętego zobowiązania, tj. za:

- fakturę nr [...],

działając w ten sposób na szkodę Jednostki Wojskowej Nr [...], a następnie Jednostki Wojskowej Nr [...] i w celu osiągnięcia nienależnej korzyści majątkowej przez P.W. B. s.c., rzeczywiście osiągniętej przez ten podmiot w wysokości 135.115,00 zł,

tj. za popełnienie przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 k.k.”

po czym:

- na podstawie art. 231 § 2 k.k. wymierzył karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat,

- na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzył grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda,

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł środek karny – obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz Jednostki Wojskowej Nr [...] kwoty 135.115,00 zł.

II. ppłk rez. J. A. za to, że:

„1. w okresie od dnia 12.06.2003 r. do dnia 11.09.2003 r. w S., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako funkcjonariusz publiczny - osoba pełniąca czynną służbę wojskową na stanowisku głównego księgowego Jednostki Wojskowej Nr [...], będącej jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt. 2 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.), działał na szkodę interesu publicznego w ten sposób, że będąc zobowiązanym na podstawie art. 35 ust. 1 pkt. 4 i ust. 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) do dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych oraz sprawdzenia przedstawionej mu oceny prawidłowości merytorycznej danej operacji i jej zgodności z prawem, nie dopełnił tych obowiązków, gdyż składał podpis i umożliwiał dokonanie wydatków publicznych w postaci zapłaty za faktury VAT wystawiane przez P.W. B. s.c. wbrew dyspozycji art. 28 ust 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) w sposób niecelowy i nieoszczędny, bez zachowania zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz bez wcześniej zaciągniętego zobowiązania, tj. za:

-fakturę nr [...],

działając w ten sposób na szkodę Jednostki Wojskowej Nr [...] i w celu osiągnięcia nienależnej korzyści majątkowej przez P.W. B. s.c., rzeczywiście osiągniętej przez ten podmiot w wysokości 8.615,64 zł,

tj. za popełnienie przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk;

2. w okresie od dnia 11.12.2003 r. do dnia 18.12.2003 r. w S., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako funkcjonariusz publiczny - osoba pełniąca czynną służbę wojskową na stanowisku głównego księgowego Jednostki Wojskowej Nr [...], będącej jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt. 2 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.), działał na szkodę interesu publicznego w ten sposób,

że będąc zobowiązanym na podstawie art. 35 ust. 1 pkt. 4 i ust. 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) do dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych oraz sprawdzenia przedstawionej mu oceny prawidłowości merytorycznej danej operacji i jej zgodności z prawem, nie dopełnił tych obowiązków, gdyż składał podpis i umożliwiał dokonanie wydatków publicznych w postaci zapłaty za faktury VAT wystawiane przez P.W. B. s.c. wbrew dyspozycji art. 28 ust 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) w sposób niecelowy i nieoszczędny, bez zachowania zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz bez wcześniej zaciągniętego zobowiązania, tj. za:

-fakturę nr [...],

działając w ten sposób na szkodę Jednostki Wojskowej Nr [...] i w celu osiągnięcia nienależnej korzyści majątkowej przez P.W. B. s.c., rzeczywiście osiągniętej przez ten podmiot w wysokości 16.656,90 zł,

tj. za popełnienie przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk;

3. w dniu 21.12.2004 r. w S., działając jako funkcjonariusz publiczny - osoba pełniąca czynną służbę wojskową na stanowisku głównego księgowego Jednostki Wojskowej Nr [...], będącej jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt. 2 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.), działał na szkodę interesu publicznego w ten sposób, że będąc zobowiązanym na podstawie art. 35 ust. 1 pkt. 4 i ust. 3 ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) do dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych oraz sprawdzenia przedstawionej mu oceny prawidłowości merytorycznej danej operacji i jej zgodności z prawem, nie dopełnił tych obowiązków, gdyż składał podpis i umożliwiał dokonanie wydatków publicznych w postaci zapłaty za faktury VAT wystawiane przez P.W. B. s.c. wbrew dyspozycji art.

28 ust 3 pkt 1 i 3. ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm., t.j.: Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 148 z późn. zm.) w sposób niecelowy i nieoszczędny, bez zachowania zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz bez wcześniej zaciągniętego zobowiązania, tj. za:

-fakturę [...],

działając w ten sposób na szkodę Jednostki Wojskowej Nr [...] i w celu osiągnięcia nienależnej korzyści majątkowej przez P.W. B. s.c., rzeczywiście osiągniętej przez ten podmiot w wysokości 2.999,42 zł,

tj. za popełnienie przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk;”

po czym

„ 1. za przestępstwa opisane w pkt 1-3 wyroku przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na podstawie art. 231 § 2 k.k. wymierzył karę roku pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie tej kary warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat;

3. za przestępstwa opisane w pkt 3. wyroku przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzył jedną grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych po 30 zł każda;

4. za przestępstwo opisane w pkt 1. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł środek karny - obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz Jednostki Wojskowej Nr [...] kwoty 8.615,64 zł;

5. za przestępstwo opisane w pkt 2. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł środek karny - obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz Jednostki Wojskowej Nr [...] kwoty 16.656,90 zł;

6. za przestępstwo opisane w pkt 3. na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł środek karny - obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz Jednostki Wojskowej Nr [...] kwoty 2.999,42 zł”.

Uniewinniono – z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa – czterech oskarżonych, a mianowicie:

III. ppłk. A. W. od tego, że:

„ w okresie od dnia 12 września 2000 r. do dnia 6 stycznia 2004 r., w B., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc

żołnierzem służby czynnej i pełniąc służbę wojskową na stanowisku głównego księgowego Jednostki Wojskowej Nr [...], która stanowi jednostkę sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt 2 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.), jako funkcjonariusz publiczny działał na szkodę interesu publicznego nie dopełniając swoich obowiązków i przekraczając uprawnienia w ten sposób, że będąc zobowiązanym na mocy § 5 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 maja 1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetów, jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych (Dz. U. z 1991 r. Nr 40, poz. 174), a następnie na mocy art. 35 ust. 3 pkt. 1 cyt. Ustawy o finansach publicznych do dokonywania wstępnych kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych oraz do nadzorowania legalności i zgodności z prawem wydatków, przestrzegania dyscypliny finansowej, a także będąc zobowiązanym zakresem obowiązków przydzielonych mu przez Dowódcę Jednostki Wojskowej Nr [...] do prowadzenia gospodarki finansowej tej jednostki zgodnie z obowiązującymi zasadami nie czynił tego, działając jednocześnie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę B. s.c. poprzez to, iż zaaprobował:

- zawarcie w dniu 6 lutego 2001 r. przez Dowódcę Jednostki Wojskowej Nr [...] umowy z Przedsiębiorstwem Wielobranżowym B. s.c. na „dostawę etykiet kodów kreskowych do oznaczania środków trwałych, drukowanie, laminowanie i inwentaryzowanie”, pomimo tego że zawarto ją z wsteczną datą obowiązywania od 1.09.2000 r. do 31.12.2001 r., bez nadania jej numeru bieżącego,
- zawarcie w dniu 30 listopada 2001 r. przez Dowódcę Jednostki Wojskowej Nr [...] aneksu do umowy z dnia 6 lutego 2001 r. z Przedsiębiorstwem Wielobranżowym B. s.c., przedłużającym jej obowiązywanie do 31 grudnia 2002 r., gdzie w wypadku zarówno wymienionej umowy, jak i aneksu,
- wbrew dyspozycji art. 51 ust. 1 cyt. Ustawy o finansach publicznych nie określono wyrażonej w złotych maksymalnej wartości nominalnej zamówienia, która zgodnie z ustawą winna być ustalona w dniu zawierania transakcji,
- wbrew dyspozycji art. 71 ust. 1 pkt. 7 Ustawy o zamówieniach publicznych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 października 2001 r. (tekst jedn.

Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773) nie poprzedzono ich podpisania przeprowadzeniem procedury przetargowej wynikającej z ustawy mimo, że już przed zawarciem umowy z dnia 6 lutego 2001 r. ogólna kwota zobowiązań wobec PW B. s.c. przekroczyła równowartość w zł tych polskich 3000 Euro,

- wbrew dyspozycji art. 3 ust. 2 cyt. Ustawy o zamówieniach publicznych nie wskazano planowanej ilości kodów kreskowych, jaka powinna być dostarczona, przez co uniknięto wskazania wartości ogólnej zamówienia, co doprowadziło do dzielenia zamówienia na części celem uniknięcia stosowania procedur przetargowych;

a ponadto stwierdził poprawność merytoryczną i formalno-rachunkową wydatków poniesionych przez Jednostkę Wojskową [...] wynikających z następujących faktur VAT wystawionych przez PW . s.c.: [...],

gdzie wydatki na podstawie faktur o nr [...] nie były poprzedzone zawarciem jakiegokolwiek umowy, natomiast wydatki wynikające z faktur wystawionych w latach 2003-2004 nastąpiły po wygaśnięciu umowy z PW B. s.c., a jednocześnie wykonawca w wypadku żadnej z faktur nie został wybrany na zasadach określonych w cyt. Ustawie o zamówieniach publicznych,

czym w konsekwencji doprowadził do zakupu towaru nie spełniającego wymagań dotyczących rozmiaru i wytrzymałości, a przez to nie wystarczającego do oznaczania środków trwałych o bardzo małych rozmiarach, a także przystosowanego do użytku wyłącznie wewnątrz danej jednostki wojskowej, a nieprzydatnego do posługiwania się w kontaktach zewnętrznych i przysporzył tym samym firmie B. s.c. korzyść majątkową stanowiącą jednocześnie szkodę w mieniu Jednostki Wojskowej Nr [...], w łącznej wysokości 94.245 zł,

tj. od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk”.

IV. ppłk. w st. spocz. J. P. od tego, że:

„ w okresie od dnia 8 kwietnia 2002 r. do dnia 8 grudnia 2005 r., w E., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc żołnierzem służby czynnej i pełniąc służbę na stanowisku Dowódcy Jednostki Wojskowej Nr [...], która stanowi jednostkę sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt 2 Ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych

(Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.), jako funkcjonariusz publiczny działał na szkodę interesu publicznego nie dopełniając swoich obowiązków i przekraczając uprawnienia w ten sposób, iż będąc zobowiązany na mocy art. 28 cyt. Ustawy o finansach publicznych do dokonywania wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, gdzie zakupy dostaw, usługi i roboty budowlane powinny być dokonywane na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, a planowanie i dokonywanie wydatków na realizację każdego kolejnego etapu programu wieloletniego poprzedzane być powinno analizą i oceną efektów uzyskanych w etapach poprzednich nie uczynił tego, działając jednocześnie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe B. s.c. poprzez to, iż zawarł z wymienioną firmą:

- w dniu 8.04.2002 r. umowę nr [...] na realizację wykonania usług w zakresie drukowania i metkowania oraz dostarczenia niezbędnych materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do prowadzenia elektronicznej inwentaryzacji majątku trwałego i rzeczowego majątku obrotowego znajdującego się w posiadaniu JW [...] w okresie do dnia 31.12.2002r.,

- w dniu 22.11.2002 r. aneks przedłużający moc obowiązywania umowy nr [...] do dnia 31.12.2004 r.,

- w dniu 30.11.2004 r. umowę nr [...], której przedmiotem była sprzedaż i dostawa etykiet kodów kreskowych do oznaczania środków trwałych oraz wykonanie kodów kreskowych, drukowanie oraz laminowanie dla celów inwentaryzacyjnych w okresie do dnia 31.12.2005 r., a w konsekwencji zawartych umów jako dysponent środków budżetowych III stopnia zatwierdził do wypłaty następujące faktury wystawione przez PW B. s.c. dla Jednostki Wojskowej Nr [...]: [...],

gdzie zawarcie opisanych umów, a także zatwierdzenie do wypłaty wszystkich wymienionych wydatków nie było poprzedzone jakąkolwiek procedurą opartą na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773 z późn. zm.), a następnie w Ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. -Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.), bowiem art. 6 ust. 1 pkt. 7 cyt. Ustawy o zamówieniach publicznych, a następnie art. 4 pkt. 8 cyt. Ustawy- Prawo zamówień publicznych

nakazywały zastosowanie procedur wynikających z tych ustaw, jeżeli ogólna wartość zamówienia przekroczyła równowartość w złotych polskich 3.000 Euro, a od dnia 20 października równowartość 6.000 Euro, a ponadto poprzez zawarcie wymienionych umów naruszył:

- dyspozycję art. 51 ust. 1 cyt. Ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, gdyż w żadnej z umów nie określono wyrażonej w złotych maksymalnej wartości zamówienia, która zgodnie z ustawą powinna być ustalona w dniu zawierania transakcji,

- dyspozycję art. 3 ust. 2 cyt. Ustawy o zamówieniach publicznych, a następnie art. 32 ust. 2 cyt. Ustawy- Prawo zamówień publicznych, gdyż w umowach nie wskazano planowanej ilości kodów kreskowych jaka powinna być dostarczona, przez co uniknięto wskazania wartości ogólnej zamówienia, co doprowadziło do dzielenia zamówienia na części celem stosowania procedur przetargowych, czym w konsekwencji doprowadził do zakupu towaru nie spełniającego wymagań dotyczących rozmiaru i wytrzymałości, a przez to nie wystarczającego do oznaczania środków trwałych o wieloletnim okresie stosowania, w warunkach zewnętrznych lub środków trwałych o bardzo małych rozmiarach, a także przystosowanego do użytku wyłącznie wewnątrz danej jednostki wojskowej, a nieprzydatnego do posługiwania się w kontaktach zewnętrznych i przysporzył tym samym Firmie B. s.c. korzyść majątkową, stanowiącą jednocześnie szkodę w mieniu Jednostki Wojskowej Nr [...] w łącznej wysokości 53.412,07 zł, tj. od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk;

V. ppłk. rez. P. B. od tego, że:

„ w dniu 1.12.2000 r. w S., jako funkcjonariusz publiczny, żołnierz służby czynnej pełniący służbę wojskową na stanowisku Dowódcy Jednostki Wojskowej Nr [...], będąc odpowiedzialnym za całość gospodarki finansowej dowodzonej przez siebie jednostki wojskowej będącej jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt. 2 ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę B. s. c., nie dopełnił swoich obowiązków wynikających z art. 28 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy o finansach publicznych oraz z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r.

o zamówieniach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773 z późn. zm.) w ten sposób, że mając obowiązek dokonywania zakupów na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, nie stosując tych przepisów, w imieniu tejże Jednostki podpisał umowę nr [...] dotyczącą dostawy etykiet kodów kreskowych do oznaczania środków trwałych oraz serwisowania usług kodów kreskowych, na czas nieokreślony, która to umowa, zgodnie z treścią art. 72 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy o zamówieniach publicznych była nieważna, w wyniku czego Jednostka Wojskowa Nr [...] zrealizowała faktury VAT wystawione przez wyżej wymienioną firmę, tj.

- fakturę nr [...] z dnia 21.12.2000 r. na kwotę 22.357,72 zł,
- fakturę nr [...] z dnia 21.12.2000 r. na kwotę 1.878,80 zł,

wyrządzając tym szkodę w mieniu dowodzonej przezeń jednostki w łącznej kwocie 24.236,52 zł, zaś wprowadzony w jednostce system kodów kreskowych nie działał prawidłowo,

tj. od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k.”

VI. ppłk. rez. J. S. od tego, że:

„ od dnia 5 sierpnia 2001 r. do 3 lutego 2003 r. w L., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako funkcjonariusz publiczny, żołnierz służby czynnej pełniący obowiązki dowódcy JW [...] i z tego tytułu będąc odpowiedzialnym za całość gospodarki finansowej dowodzonej przez siebie jednostki wojskowej będącej jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 5 pkt. 2 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. Nr 155 poz. 1014) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę B. s. c., przekroczył swoje uprawnienia określone w art. 28 ust. 1 Ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. Nr 155, poz. 1014) zgodnie z którym: wydatki publiczne powinny być ponoszone na cele i w wysokości ustalonych w ustawie budżetowej, uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego i w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych, wydatkowanie powinno następować w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, przy czym zakupy dostaw, usług i robót budowlanych winny być dokonywane na zasadach określonych w przepisach o

zamówieniach publicznych, a planowanie i dokonywanie wydatków na realizację każdego kolejnego etapu programu wieloletniego poprzedzane być powinno analizą i oceną efektów uzyskanych w etapach poprzednich albowiem w dniu 5.08.2001 r. zawarł aneks do umowy nr [...] z dnia 5 listopada 2000 r. w sprawie serwisowania niedziałającego systemu elektronicznej inwentaryzacji majątku trwałego i rzeczowego majątku obrotowego znajdującego się w posiadaniu JW [...], pomimo że usługę tę zapewniała umowa podstawowa, przy czym następnie zatwierdzał faktury VAT wystawione przez B. s. c. za niewykonywane w istocie serwisowanie w skutek czego JW [...] realizowała faktury VAT wystawione przez wyżej wymienioną firmę i tak:

[...], przy czym w umowie tej

- wbrew dyspozycji art. 51 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U Nr 155 Poz. 1014 z późn. zm.) nie określił wyrażonej w złotych maksymalnej wartości nominalnej zamówienia, która zgodnie z ustawą winna być ustalona w dniu zawierania transakcji,

- wbrew dyspozycji art. 6 ust 1 pkt 7 ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 10 czerwca 1994 r. (Dz. U. Nr 76, poz. 344 z późn. zm.) nie poprzedził podpisania umów przeprowadzeniem procedury przetargowej wynikającej z ustawy mimo, że powinien i mógł przewidzieć, że ogólna kwota przekroczy równowartość w złotych polskich 3 .000 EURO,

- wbrew dyspozycji art. 3 ust 2 ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 10 czerwca 1994 r. (Dz. U. Nr 76 poz. 344 z późn. zm.) nie wskazał planowanej ilości kodów kreskowych, jaka powinna być dostarczona, przez co uniknął wskazania wartości ogólnej zamówienia i doprowadził do dzielenia zamówienia na części celem uniknięcia stosowania procedur przetargowych,

czym przysporzył firmie B. s. c. korzyść majątkową w łącznej wysokości 17.568 zł działając na szkodę interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym stosowaniu przepisów Ustawy o finansach publicznych i zamówieniach publicznych przez jednostkę budżetową Skarbu Państwa - Jednostkę Wojskową [...] polegającego na wydatkowaniu środków publicznych w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem najlepszych efektów z nakładów,

tj. od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk”.

Apelacje od tego orzeczenia wnieśli: prokurator – dotyczyła osób uniewinnionych, za wyjątkiem osk. J. S. oraz obrońcy skazanych.

Prokurator zarzucił obrazę:

„ 1. art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k. poprzez wydanie wyroku z pominięciem istotnego środka dowodowego w postaci przeprowadzenia badania pozwalającego na weryfikację podpisu ppłk. A. W. na dokumencie pt. Zakres obowiązków głównego księgowego [...] (k. 2601-2603), oraz w oparciu o dowody przeprowadzone przed sądem i niedostrzeżenie oraz pominięcie w ocenie dowodów wyjaśnień oskarżonego złożonych w postępowaniu przygotowawczym, w tych fragmentach, w których oskarżony nie kwestionuje złożenia przez siebie podpisów na fakturach, z jednoczesnym przecenieniem okoliczności w postaci braku oryginałów faktur VAT wystawionych przez PW B. dla JW [...], co miało uniemożliwić przeprowadzenie badań grafologicznych podpisów pod fakturami, a w konsekwencji bezzasadnym przyjęciu, że ppłk A. W. nie dopuścił się czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego, w tym także niekorzystnych dla oskarżonego zeznań świadków H. R. i Z. M., z uwzględnieniem reguł logicznego rozumowania nie daje uzasadnionej podstawy do przyjęcia takiego wniosku;

2. art. 7 k.p.k. albowiem Sąd I instancji dokonał dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało uniewinnieniem oskarżonych dowódców jednostek wojskowych będących jednocześnie kierownikami jednostek sektora finansów publicznych, tj. ppłk w st. spocz. J. P. – byłego Dowódcę Jednostki Wojskowej [...], od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 w zw. z art. 12 k.k. oraz płk. rez. P. B. – byłego Dowódcę Jednostki Wojskowej nr [...], od popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k. podczas gdy prawidłowa to jest zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i logiki ocena wszystkich zgromadzonych dowodów, prowadzi do wniosku, iż oskarżeni zachowaniem swoim wyczerpali znamiona zarzucanych im czynów”

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej uniewinnienia ppłk. A. W., ppłk. w st. spocz. J. P. oraz ppłk. rez. P.B. i przekazanie sprawy w tym zakresie Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P., celem ponownego jej rozpoznania.

Obrońca ppłk. rez. W. W. zarzucił:

„1. obrazę przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 kpk, przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, która miała wpływ na treść wyroku, poprzez:

- nieuwzględnienie przepisów, wynikających z Decyzji 250/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 grudnia 1999 roku, w sprawie planowania i wykonywania budżetu resortu Obrony Narodowej (Dziennik Rozkazów MON z 1999 roku, poz. 125), w szczególności § 35 regulującego obowiązki dowódcy jednostki wojskowej i głównego księgowego w zakresie podejmowania decyzji o podpisywaniu umów;
- nieuwzględnienie w wystarczającym stopniu przepisów kodeksu cywilnego regulujących: zasadę swobody zawierania umów (art. 353'KC), określających niedozwolone postanowienia umowne (art. 385'KC), katalog klauzul niedozwolonych (art. 3853 KC), zasadę zachowania pisemnej formy czynności prawnej (art. 78 § 1 KC);
- nieuwzględnienie w wystarczającym stopniu analizy sentencji i uzasadnienia, wyroku Sądu Rejonowego w S. V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2012 roku oddalającego powództwo J.W. [...] przeciwko W. W., o odszkodowanie za mienie niepowierzone;
- zbyt dowolną, wybiórczą i nieuzasadnioną interpretację przepisów regulujących obowiązki oskarżonego jako głównego księgowego jednostki wojskowej, których faktycznie oskarżonemu nie powierzono i nie stwierdzono dokumentem w rozumieniu art. 28a ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych;
- nieuwzględnienie w dostatecznym stopniu treści opinii biegłego rewidenta oraz jego zeznań złożonych zarówno w postępowaniu przygotowawczym jak i na rozprawie co do interpretacji obowiązków głównego księgowego i zakresu odpowiedzialności przy podpisywaniu umów oraz innych dokumentów finansowych;
- zbyt dowolne przyjęcie przekonania, że oskarżony realizując postanowienia umowne działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę B.;
- zbyt dowolne przyjęcie przekonania, że oskarżony, jako funkcjonariusz publiczny, przekraczał swoje uprawnienia lub nie dopełniał swoich obowiązków, przez co działał rzekomo na szkodę interesu publicznego:

- zbyt dowolne przyjęcie przekonania o tym, że faktycznie powstała szkoda w mieniu J.W. [...] oraz przekonania o tym, że oskarżony swoim działaniem spowodował tę szkodę na kwotę 135 115 zł;
- zbyt dowolną i nieuzasadnioną ocenę zamiaru oskarżonego co do umyślnego niedopełnienia swoich obowiązków, umyślnego zamiaru wyrządzenia szkody w mieniu [...] oraz umyślnego zamiaru przysporzenia nienależnych korzyści majątkowych firmie B.;
- zbyt dowolne i nieuzasadnione przyjęcie przekonania, że umowa nr [...] z dnia 5.11.2000 r. z firmą B. wraz z aneksem nr 1 do tej umowy z dnia 5.08 2001r.są nader wadliwe, że oskarżony jako główny księgowy powinien odmówić podpisu na umowie i aneksie do niej oraz swoich podpisów na fakturach związanych z wykonaniem tej umowy i aneksu nr 1;
- nieuwzględnienie obrony oskarżonego co do stawianych mu zarzutów w akcie oskarżenia;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść a polegający na stwierdzeniu, że:

- a) niedopełnienie obowiązków służbowych przez oskarżonego polegało na tym, że :
 - w dniu 5.11. 2000 r. złożył podpis na umowie nr [...] J.W. [...] z firmą B. nie zgłaszając przy tym zastrzeżeń do tej umowy,
 - w dniu 5.08.2001 złożył podpis na aneksie nr 1 do ww. umowy zawartym przez dowódcę JW [...] z firmą B., nie zgłaszając przy tym zastrzeżeń do zmiany umowy,
 - składał podpis i umożliwił dokonanie wydatków publicznych w postaci zapłaty za faktury VAT wystawione przez firmę B.za wykonanie usługi;
- b) oskarżony działał na szkodę J.W. [...], przez złożenie podpisu na fakturach wystawionych przez firmę B. za wykonanie usługi oraz umożliwienie dokonania wydatków publicznych w postaci zapłaty za faktury w kwocie łącznej 135 115 zł;
- c) oskarżony działał w celu osiągnięcia nienależnej korzyści majątkowej przez firmę B. na kwotę 135 115;
- d) wyrządził szkodę w wysokości 135 115 zł w mieniu J.W. [...], chociaż oskarżony nigdy nie miał zamiaru bezpośredniego ani nie godził się na to, że:
 - nie dopełni swoich obowiązków służbowych,
 - będzie działał na szkodę macierzystej J.W.,

- będzie swoim działaniem przysparzał nienależnych korzyści majątkowych firmie B.;

e) wystawione przez firmę B. faktury za wykonane czynności, nie objęte wcześniej podpisanymi umowami, nie miały waloru pisemnej formy czynności prawnej, chociaż wystawione przez firmę B. faktury, czyniły zadość wymogowi z art. 78 § 1 k.c., gdyż obejmowały treść oświadczenia woli i były podpisane przez dwie strony umowy, co do wykonanej czynności”

i wniósł o uniewinnienie oskarżonego.

Obrońca ppłk. rez. J. A. zarzucił obrazę:

„ art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez brak adekwatnego do przypisanego czynu z art. 231 § 2 k.k. uzasadnienia w sferze prawnej odnośnie kierunku i zamiaru towarzyszącego J. A.;

- art. 7 k.p.k. poprzez brak jakiegokolwiek analizy opinii pisemnej i uzupełniającej ustnej powołanego biegłego M. C. poprzez jej odrzucenie w całości jako nieprzydatnej wyłącznie z uwagi na politechniczne wykształcenie i przynależność do samorządu zawodowego biegłych rewidentów;

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że:

- opis czynów za które został skazany klient wyczerpuje znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 231 § 2 kodeksu karnego;

- Skarb Państwa Jednostka Wojskowa w [...] poniosła jakąkolwiek szkodę poprzez zapłatę wszystkich faktur VAT opisanych w czynie za który został skazany J. A.

- czynności na podstawie których wystawiono faktury VAT nr [...], z 2003 r. oraz nr [...] nie zawarto w umowie nr [...], gdy wszystkie okoliczności sprawy wskazują, że wystawca faktur f-ma B. użyła synonimów na określenie wykonania swoich zobowiązań umownych wobec Jednostki Wojskowej w S.

- uznanie wg sentencji wyroku, że opisane zachowanie oskarżonego w ramach czynów za które został nieprawomocnie skazany było popełnione umyślnie z zamiarem bezpośrednim kierunkowym, gdy uzasadnienie orzeczenia wskazuje wyłącznie na nieumyślność pod postacią niedbalstwa;

- naruszenie art. 5 § 1 k.p.k. poprzez uznanie, że umowa nr [...] nie obowiązywała w czerwcu 2003 r., to jest w czasie weryfikacji przez oskarżonego faktur VAT nr [...] z 2003 r.

i wniósł o uniewinnienie oskarżonego, bądź „uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

1. Co do apelacji obrońców.

Zasadniczy zarzut jaki obaj obrońcy sformułowali w apelacjach, to brak przekonującego uzasadnienia przyjętej przez Sąd kwalifikacji prawnej czynu, bowiem nie wykazano, iż oskarżeni swoim zachowaniem wyczerpali znamiona przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Z poglądem tym Sąd Najwyższy zgadza się w pełni.

Podmiotem wskazanego przestępstwa, w typie podstawowym, może być jedynie funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub niedopełniając swoich obowiązków działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego.

W rozpoznawanej sprawie oskarżeni spełniali, co nie może budzić żadnych wątpliwości, tylko jeden z opisanych warunków, a mianowicie z racji pełnienia czynnej służby wojskowej, byli funkcjonariuszami publicznymi. Można też zgodzić się z ustaleniami Sądu, że w niektórych przypadkach przekraczali lub niedopełniali swoich obowiązków. Od razu jednak należy podkreślić, że samo przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego, nie wypełnia jeszcze znamion omawianego przestępstwa. Może natomiast być podstawą odpowiedzialności służbowej lub dyscyplinarnej; w przypadku żołnierzy np. na podstawie ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. z 2001 r. Nr 89, poz. 1750).

W świetle powyższego nietrafne jest rozumowanie Sądu zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 57 – 58), że dla winy i odpowiedzialności karnej oskarżonych nieważne jest, że w wyniku podpisywania przez nich umów i faktur (jak już wspomniano nie zawsze zgodnych z pragmatyką) do jednostek

wojskowych dostarczano sprzęt i usługi niezbędne do wdrożenia systemu; istotne ma być to by dokumenty te były bez zarzutu pod względem formalnym.

By można było mówić o odpowiedzialności karnej sprawca musi działać na szkodę – w rozpoznawanej sprawie – macierzystych jednostek wojskowych oskarżonych. Przesłanki tej Sąd, jak słusznie podnosili obrońcy skazanych nieprawomocnie, w żaden sposób nie wykazał.

Wręcz przeciwnie, Sąd wielokrotnie powołuje okoliczność, że nie było szkody, czemu wyraźnie daje wyraz w swoim uzasadnieniu. I tak, stwierdza (k. 52), że zakup systemów kreskowych był „ rozsądny” i mógł być przydatny dla jednostek wojskowych i „z tych powodów Sąd nie zaakceptował w stosunku do żadnego z oskarżonych (podkreślenie SN) zarzutu sprowadzającego się do zakupu systemu nieodpowiedniego i za drogiego w stosunku do możliwości”. Okoliczność ta była zresztą powołana jako jeden z argumentów do uniewinnienia niektórych oskarżonych, kiedy to Sąd stwierdził, że „... w żadnej z omawianych JW. wydatki rzeczywiście poniesione na zakup systemów kreskowych kiedykolwiek przekroczyły zaplanowane i posiadane środki” (k. 55 wyroku).

Z powyższego wynika, że żadna szkoda w mieniu wojskowym nie wystąpiła (nawet nie było takiej groźby), a jedynym powodem niezadziałania systemu związanego z elektroniczną inwentaryzacją mienia – na co Sąd wskazuje w zaskarżonym wyroku - był nieprawidłowy nadzór nad jego wdrażaniem, za co jednak oskarżeni nie byli odpowiedzialni i z tego powodu nie przedstawiono im stosownego zarzutu.

Oskarżonym przypisano postać kwalifikowaną przestępstwa określonego w art. 231§ 2 k.k. przez to, że dopuścili się go w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę B., dostawcę sprzętu i usług potrzebnych do unowocześnienia inwentaryzacji mienia wojskowego oraz że działali czynem ciągłym (art. 12 k.k.).

Jak słusznie podnoszą obrońcy w apelacjach wspomniana firma dostarczyła zamówiony sprzęt i zabezpieczyła jego serwis, za co wypłacono jej umówioną wcześniej cenę, która, co należy podkreślić, nie była wygórowana i mieściła się w odpowiednich planach finansowych zamawiających.

Rzeczywiście, w niektórych przypadkach (Sąd skorygował w związku z tym treść zarzutów) oskarżeni nie dopełniali swoich obowiązków lub je przekraczali, bowiem nie zawsze przestrzegano przepisów z zakresu finansów, czy dotyczących

zamówień publicznych (np. nie określano maksymalnej wartości zobowiązań finansowych), ale niedociągnięcia te nie rzutowały na końcowy efekt umów, bowiem zamówienia były realizowane w pełni i w ramach ustalonego budżetu jednostki wojskowej. Innymi słowy, kontrahent wywiązywał się z zobowiązań, a zamawiający wypłacał umówioną cenę. Nie sposób zatem podzielić poglądu Sądu, że oskarżeni działali na szkodę reprezentowanych przez siebie jednostek wojskowych, a firma B. uzyskała („nienależną”) korzyść.

Przestępstwo, o którym mowa musi być zawinione umyślnie, a to oznacza, że funkcjonariusz publiczny musi obejmować swoim zamiarem zarówno przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków, jak i to, że działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (zobacz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2003 r., WK 3/03, OSNKW 2003/5 – 6/53, jak też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2009 r. WA 12/09, R – OSNKW 2009/1/1130).

W świetle zebranych w sprawie dowodów okoliczności tych nie można wykazać i Sąd w zaskarżonym orzeczeniu tego też nie uczynił. Ograniczył się jedynie do arbitralnego stwierdzenia, że było tak, jak przyjął opisując stan faktyczny sprawy.

Oskarżonym przypisano, że dopuścili się czynu ciągłego, a więc kilku zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu z góry powziętym zamiarem.

Tym samym warunkiem jego przyjęcia jest wykazanie, że sprawca w chwili podejmowania pierwszego zachowania musi mieć zamiar popełnienia wszystkich pozostałych (zob. np. wyrok SN z dnia 26 marca 1999 r., IV KKN 28/99, OSNPK 1999, z. 10, poz. 2).

Dodać też należy, że nawet, gdy wszystkie zachowania sprawcy zostały zrealizowane z takim samym zamiarem, ale nie był on podjęty z góry, to nawet wówczas nie spełnia on kryteriów czynu ciągłego.

Ponieważ takiego zamiaru Sąd nie wykazał, a nawet nie próbował tego uczynić, należy uznać, że zachowania oskarżonych nie spełniały kryteriów czynu ciągłego.

Na marginesie założyć można, że wykazanie takiego zamiaru nie byłoby właściwie możliwe z uwagi na fakt, że oskarżeni działali w długim okresie,

przerywanym wypełnianiem innych obowiązków, niż zawieranie umów i sygnowanie faktur, jak np. wynikających z pobytu na misji za granicą.

Szczególnego podkreślenia, jako nielogiczne, jeżeli uwzględni się treść zapadłego wyroku, wymaga uzasadnienie Sądu pierwszej instancji dotyczące oskarżonego J. A. obrońca słusznie zauważył, że przyjęty przez Sąd zmodyfikowany opis czynu przypisanego temu oskarżonemu, w którym użyto zwrotu, że ppłk. rez. J. A. „składał podpis i umożliwiał dokonanie wydatków” de facto świadczyłby, że ewentualnie mógłby odpowiadać karnie jako pomocnik, a nie sprawca przypisanego mu czynu.

2. Co do apelacji prokuratora.

Przed wszystkim należy stwierdzić, że przedstawione wyżej argumenty, które zadecydowały o uniewinnieniu ppłk. rez. W. W. i ppłk. rez. J. A., w pełni odnoszą się również do oskarżonych, którzy zostali uniewinnieni przez Sąd pierwszej instancji, bowiem wszyscy oni działali w jednakowych okolicznościach i w podobny sposób. Argumentami tego rodzaju Sąd w zaskarżonym wyroku nie posłużył się, przywołał jednak inne, które w ocenie Sądu Najwyższego były przekonujące i pozwalały na wydanie wyroku uniewinniającego.

Uniewinnieni zostali trzej dowódcy jednostek wojskowych i jeden główny księgowy. Argumenty za takim rozstrzygnięciem wobec wszystkich dowódców były takie same, a mianowicie.

Organizowane przez firmę B. pokazy sprzętu, jego prezentacje i przebyte szkolenia nie pozostawiały wątpliwości, że oferowane są dobre urządzenia, pełny serwis i to wszystko na dogodnych warunkach finansowych. Przełożeni oskarżonych, aż do szczebla ministerialnego, propagowali tę firmę, zapewniając, że będą przydzielane fundusze na zakup sprzętu i usług. Okazało się to prawdą i każda jednostka wojskowa dostawała odpowiednie środki finansowe i nigdy nie zdarzyło się by ich zabrakło, lub by doszło do przekroczenia puli przydzielonych pieniędzy. Według Sądu pierwszej instancji najistotniejszym argumentem za uniewinnieniem oskarżonych było to, że nie mieli oni odpowiednich kwalifikacji, ani możliwości szczegółowego zapoznawania się z przedstawianymi im do podpisu umów i faktur. Przedsięwzięciem w szczególności i merytorycznie zajmowały się czynniki fachowe – stroną finansową – szef finansów i główny księgowy, natomiast

prawną – radcy prawni zatrudnieni w jednostkach wojskowych. Oskarżeni musieli ufać, że wszystko jest w porządku, zwłaszcza, że nigdy nie zgłaszano im jakichkolwiek zastrzeżeń. Dokumenty podpisywali jako ostatni, mając już na nich podpisy wymienionych podmiotów, które zaświadczały, że wszystko jest w porządku.

Z argumentami Sądu autor apelacji, który, co należy podkreślić, nie podważa ustaleń faktycznych, nie polemizuje, ogranicza się, bez wskazania konkretów, do stwierdzeń, że „ocena niektórych dowodów jest sprzeczna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego”, „jest niespójna, ponieważ nie respektuje warunków wskazanych w przepisie art. 7 k.p.k.”, czy też oskarżeni czując się niekompetentnymi w zagadnieniach związanych z finansami i przetargami, powinni odmówić przyjęcia powierzonych im stanowisk.

Tego rodzaju zastrzeżenia pod adresem wyroku nie są merytoryczne, a zatem nie nadają się do rzeczowego rozważenia przez Sąd Najwyższy.

Merytoryczną polemikę z wyrokiem prokurator podejmuje w związku z uniewinnieniem ppłk. A. W. Okazała się ona jednak nieuzasadniona.

Sąd uniewinniając wskazanego oskarżonego (główny księgowy) powołał się na to, że nie dysponował wiarygodnymi dowodami pozwalającymi podzielić przedstawiony w akcie oskarżenia stan faktyczny. Mógł jedynie przyjąć, że „udział A. W. w zdarzeniach prawdopodobnie polegał na złożeniu przez niego paraf na odwrotach trzech faktur VAT, jednakże nie można tego ustalić w sposób pewny, gdyż nie zachowały się oryginały faktur, a dostępne ich kopie są bardzo niskiej jakości” i „badanie grafologiczne było niemożliwe do przeprowadzenia”.

Nadto, Sąd stwierdził, że nie ma stanowczych świadków, którzy mogliby potwierdzić zarzuty sformułowane w akcie oskarżenia.

Prokurator w apelacji odwołuje się do dowodów, do których Sąd już odniósł się (opinia grafologa) i które ocenił, a mianowicie zeznań wskazanych w środku odwoławczym świadków. Ocenę tę, zawartą w zaskarżonym wyroku, Sąd Najwyższy uznaje za prawidłową i dlatego nie widzi potrzeby odnoszenia się do niej raz jeszcze.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

